

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวดที่ 5 มาตรา 81 กล่าวไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม ฯ และ

รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ส่วนที่ 8 มาตราที่ 49 กำหนดไว้ว่า บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพหรือผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ต้องได้สิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับผู้อื่น และกำหนดในหมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 กำหนดแนวนโยบายด้านการศึกษา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มาตราที่ 79 กำหนดว่ารัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครอง พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน ศาสนาอื่น ๆ ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดี และความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่วนที่ 7 แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ มาตราที่ 83 กำหนดไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กล่าวไว้ในจุดหมาย ไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงได้กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อที่ 1 คือ เห็นคุณค่าในตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550 – 2551(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2550.หน้า 3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ได้นำนโยบายด้านสังคมโดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,ม.ป.ป.)ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน กระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจน เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม “8 คุณธรรมพื้นฐาน” ที่ควรเร่งปลูกฝัง ประกอบด้วย ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคีและด้านความมีน้ำใจ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าการศึกษาพฤติกรรมการใช้คุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ 8 ประการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข..รวมทั้งเป็นการสนองตอบต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อเยาวชนของชาติในอันที่จะประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีของสังคม เป็นคนดีของชาติสืบต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึง ระดับความประพฤติและการปฏิบัติของนักเรียนด้านคุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ 8 ประการ

2. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และผู้ที่เกี่ยวข้อง อาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและเป็นข้อมูล

พื้นฐานประกอบการพิจารณาในให้การส่งเสริม สนับสนุน แก้ไขปัญหาและพฤติกรรมของการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน หรือ ครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 137 คน

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ครูผู้สอน หรือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 137 คน

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ 8 ประการ (ความขยัน ความประหยัดและอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ)

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดไว้ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2552 - 31 มกราคม 2553

ขอบเขตของงานวิจัย

มุ่งศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ 8 ประการ ซึ่งประกอบด้วย ความขยัน ความประหยัดและอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 137 คน โดยมีขอบเขตการดำเนินการ ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนภายในเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจาก การจัดสภาพแวดล้อมสังคม การ

เรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (คำนิยามในมาตรา 4 ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542)

การใช้ หมายถึง การนำเอามาทำให้เกิดประโยชน์

คุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ 8 ประการ หมายถึง คุณงามความดี หลักการประพฤติ ที่ดีงาม ที่มีคุณค่าแก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม เป็นแรงผลักดันให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติตน ในทางที่ถูกต้องและดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป ที่เป็นรากฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย ความขยัน ความประหยัดและอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ

ความขยัน หมายถึง ความตั้งใจ เพียรพยายาม ในการศึกษาเล่าเรียนหรือปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ สำเร็จได้ผลดี ไม่คั่งค้าง ไม่เกียจคร้าน ไม่หลบหลีกงาน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ เข้าศึกษาค้นคว้าห้องสมุดเป็นประจำ รักงานที่ทำ ทำหน้าที่อย่างจริงจังและมีความ มั่นใจ

ความประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออมทรัพย์สิน เงินทองไว้ใช้ในยามจำเป็น ใช้ สิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ฟุ่มเฟือย ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายเหมาะสม ถูกกาลเทศะ นำเงินมาโรงเรียนแต่พอประมาณ ปิดน้ำ ปิดไฟทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ นำสิ่งของที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่และรู้จักทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

ความซื่อสัตย์ หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปลอดภัยจากรู้สึกลำเอียง หรือ อคติ ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและ ทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง ไม่นำเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินของ ผู้อื่นหรือของส่วนรวม มาเป็นของตน ไม่ลอกการบ้านและไม่ให้เพื่อนลอกการบ้าน จะใช้สิ่งของ ของผู้อื่นต้องขออนุญาตเจ้าของก่อนเสมอ

ความมีวินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้ง วินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม รับผิดชอบต่อตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมายจรรยาบรรณและกฎเกณฑ์ของสังคม อย่างเต็มที่และถูกต้อง ตรงต่อเวลา แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ทำงาน สำเร็จตามแผนที่กำหนดและปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ เข้าใจตามลำดับก่อนและหลังทุกครั้งที่มี กิจกรรม

ความสุภาพ หมายถึง เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ ไม่ก้าวร้าว เคารพผู้สูงวัยกว่า ไม่ส่งเสียงดัง เอะอะ โวยวาย รบกวนผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นหรือการกระทำของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล

ความสะอาด หมายถึง ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ไม่เป็นที่รังเกียจของผู้พบเห็น รู้จักเลือกซื้อและรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและอบายมุข ไม่ขีดเขียนทำสกปรกตามอาคารสถานที่ต่าง ๆ ทั้งขณะในที่รองรับและล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง

ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการกิจการได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้อย่างสันติและสมานฉันท์ รับผิดชอบ รักและสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ทะเลาะวิวาท

ความมีน้ำใจ หมายถึง การที่ไม่เห็นแก่เพียงตนเอง หรือเรื่องของตนเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อาสาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมอยู่เสมอ มีจิตสาธารณะชอบช่วยเหลือสังคมและส่วนรวม รู้จักแบ่งปัน เสียสละ ช่วยเหลือหรือแนะนำเพื่อนอย่างเต็มใจในทุกเรื่องที่เพื่อนร้องขอ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางด้านจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ

สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ปริญญช พินุลสราวุธ ,2544:20)

นักเรียน หมายถึง เด็กที่กำลังรับการศึกษาระดับพื้นฐานระดับประถมศึกษา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2